

Андрій В. Садюк, Ірина Ю. Штулер

МЕТОДИ ОЦІНКИ БІЗНЕСУ СТАРТАПІВ

Стаття присвячена аналізу сучасних методів оцінки бізнесу стартапів у контексті їхньої специфіки — високої невизначеності, нестачі фінансової історії та значної частки нематеріальних активів. У роботі проаналізовано ключові методики оцінки, які найбільш ефективно застосовуються до стартапів: метод Беркуса, скорингова модель, метод підсумовування факторів ризику, метод порівняльних транзакцій, а також сучасні моделі, зокрема оцінка на основі реальних опціонів, аналіз огинаючих даних (DEA), Customer-Based Valuation та Control-Based Analysis. Кожен метод розглянуто з урахуванням його переваг, обмежень та можливостей інтеграції кількісних і якісних показників для підвищення точності оцінки. Автор наголошує на важливості комплексного підходу, який поєднує кілька методів, адаптованих до галузевої специфіки та стадії розвитку стартапу. Особливо акцент зроблено на актуальність таких методів у постконфліктному відновленні економіки України, де стартапи можуть стати потужним двигуном інноваційного зростання.

Стаття містить аналіз провідних світових стартапів, серед яких ByteDance, SpaceX, Shein, Stripe, GitLab, Grammarly тощо, а також українських представників — People.ai, Reface. Результати дослідження мають практичне значення для інвесторів, засновників, оцінювачів та науковців, що займаються проблемами оцінки нових інноваційних компаній.

Оцінка стартапів до моменту отримання прибутку пов'язана з низкою складнощів і ризиків, які можуть призводити до помилок. По-перше, слід розуміти, що оцінка не є сталою величиною - стартап коштує стільки, скільки інвестори готові вкласти, і власник не зобов'язаний погоджуватися з будь-якою оцінкою. Жодна оцінка, незалежно від її рівня, не є абсолютно точною чи незмінною. По-друге, оцінка бізнесу не є лінійним процесом: навіть після залучення інвестицій важливо ретельно обговорювати всі умови з інвесторами, щоб забезпечити взаєморозуміння і узгодженість подальших кроків.

Особливо актуальним питання оцінки стартапів стає в контексті післявоєнного відновлення України, де розвиток інноваційних підприємств може стати драйвером економічного зростання, створення нових робочих місць і впровадження сучасних технологій. Визначення вартості стартапу в таких умовах залишається складним завданням, що вимагає комплексного підходу з урахуванням управлінських компетенцій, ринкової кон'юнктури, попиту на продукт та маркетингових ризиків. Водночас слід пам'ятати, що навіть найретельніша оцінка є орієнтовною, а реальні результати можуть суттєво відрізнятись. Тому підтримка стартапів у цей період є ключовою умовою для сталого економічного відродження країни.

Ключові слова: оцінка стартапу, метод Беркуса, ризики, інновації, інвестиції, бізнес-модель, венчурний капітал.